

11 198337
+

GLASILO

delavcev organizacije združenega dela

trgovsko podjetje
za promet z industrijskimi
surovinami ter reprodukcijskim
in odpadnim blagom
s proizvodnimi obrati

dinos

61001 Ljubljana, parnova 33

LJUBLJANA, MAREC 1978

LETO XVII ŠT.75

VSEM
NAŠIM
DELAVKAM
ISKRENO
ČESTITAMO
ZA 8. MAREC,
DAN
KO NAJ BI SE
SPOMNILI
KAJ VSE
ŠE NISMO
STORILI
ZA
ENAKOPRAVNOST
ŽENA

Tekstilke v Bohovi.

PS6033/1980

OB 8. MARCU

Dan žena praznujemo od leta 1910, ko je bil v Kopenhagnu, na predlog sekretarke socialističnega mednarodnega ženskega sekretariata Klare Zetkin, sprejet tak sklep.

O pomenu in vsebini tega dne je Klara Zetkin v obrazložitvi svojega predloga med drugim dejala:

– To je krik prebujenih in prebujajočih se žena delovnega ljudstva po svobodi, da bi lahko brez okovov zunanjih razmer skladno razvijale človeka in žensko v sebi in postale sila, ki deluje na skupnost in jo bogati . . . ”

Od leta 1910 so ženske sveta zelo različno praznovale svoj dan, svoj praznik, nedvomno pa so vsakokrat ugotovile napredek v boju za cilje, ki jih je razložila Klara Zetkin. To je pomembno ugotoviti tudi zaradi tega, ker so mu buržoazne vlade, zato ker ga niso smele zbrisati iz koledarja praznikov, pripisovale različni pomen, da bi boj žensk za enakopravnost usmerile proč od pravih ciljev.

Pravo vsebino je ta praznik tudi pri nas dobil šele v zmagovitem narodnoosvobodilnem boju, v katerem so se žene borke s puško v roki borile ne samo za nacionalno in socialno osvoboditev naših narodov in narodnosti, temveč tudi za lastno osvoboditev, za priznanje enakopravnosti v družbi, ki je na svoje rame prevzela prihodnost delovnega ljudstva v novi Jugoslaviji.

Enakopravnost žensk je pri nas že ustavno zajamčena, vendar še ni popolna. Preprekes niso toliko posledica zavesti kot objektivnih nezmožnosti, predvsem materialne narave.

Ob dnevu žena bi zato veljalo sprejemati akcijske programe za doseganje popolnejše enakopravnosti ob sočasnem ugotavljanju rezultatov uresničevanja takšnih programov. Ne gre za to, da bi 8. marca takšne programe sprejemali na ravni republike ali zveze, temveč zato, da bi jih sprejemale osnovne družbenopolitične organizacije.

S. K.

VLADIMIR KRALJ DIREKTOR DO DINOS

Vladimir KRALJ

Kralj Vladimir je bil rojen 1. maja 1945 v Zagrebu kot sin napredne slovenske delavske družine. Po končani gimnaziji in I. stopnji ekonomije (splošnokomercialna smer) je bil še na krajši specializaciji za linearno programiranje in ekonometriko na Visoki šoli za ekonomijo v Vzhodnem Berlinu. Po prvi stopnji študija se je zaposlil pri Železniškem gospodarstvu v Ljubljani in nadaljeval študij ob delu na drugi stopnji. Ukvarja se z informatiko in poslovno kibernetiko (krmilni sistemi v gospodarstvu). Je absolvent II. stopnje VEKŠ na organizacijsko poslovnem oddelku z opravljenimi izpiti 3. in 4. letnika in pred zagovorom diplomskega dela iz dejavnosti sekundarnih surovin. Naslov diplomskega dela je: „Zbiranje, priprava in predelava

odpadnih surovin v sekundarne ter recycling sistem“.

Ima 10 let rednega delovnega razmerja na samostojnih delih. Njegovo zadnje delovno mesto, preden je postal delavec v naši delovni organizaciji, je bilo na izvršnem svetu Socialistične republike Slovenije, in sicer pri republiškem sekretariatu za delo, kjer je bil samostojni ekonomski svetovalec republiškega sekretarja za delo.

V naši delovni organizaciji je že več kot pet let. Kot pomočnik direktorja komercialnega sektorja je vodil operativni del komercialnega poslovanja. Vršilec dolžnosti direktorja še enovite delovne organizacije je bil od 15. februarja 1977 dalje. Opravljanje te odgovorne funkcije je prevzel na soglasen predlog družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji in v občini.

V času njegove zaposlitve pri Dinosu in tudi že prej je opravljal različne družbenopolitične dolžnosti. Pri Gospodarski zbornici Jugoslavije je delegat odbora za sekundarne surovine in soavtor strokovnih del pri Poslovnem združenju sekundarnih surovin Jugoslavije – INOT.

Že kot mladinec se je začel politično udejstvovati na gimnaziji. Bil je predsednik kluba OZN, član mladinskega komiteja, predsednik osnovne sindikalne organizacije. Je član ZK, delegat skupščine samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet. Lani v oktobru je bil izvoljen za delegata v izvršni odbor trgovinske dejavnosti Jugoslavije pri Gospodarski zbornici Jugoslavije kot edini predstavnik s področja sekundarnih surovin Jugoslavije.

Za direktorja delovne organizacije DINOS je bil izvoljen na šestem zasedanju delavskega sveta delovne organizacije 12. januarja 1978. Zanj je glasovalo vseh 17 delegatov delavskega sveta.

dajmo
industriji
odpadne
surovine

dinos

DELOVNI PROGRAM

V. KRALJA

Ko se je tovariš Kralj zahvalil delegatom delavskega sveta delovne organizacije, ker so mu zaupali tako odgovorno delovno mesto, je opozoril na ključne naloge iz programa srednjeročnega razvoja do leta 1980 in o tem povedal naslednje:

1. Nadaljevanje izgradnje zbirnih mest za odkup odpadnih surovin s posebnim poudarkom na povečevanju skladiščnih površin, tehnične opreme za pripravo in predelavo v sekundarne surovine, transportnih sredstev in opreme za premeščanje odpadnih surovin z uporabo kontejnerjev, palet, dvigal in viličarjev, ki jih bodo upravljali strokovno usposobljeni delavci.

2. Izpopolnjevanje in dograjevanje obstoječe organizacijske sheme, temelječe na poudarku obeh temeljnih smeri:

– blagovno manipulacijske – industrijske in

– čiste industrijske s pripravo in predelavo odpadnih surovin v končne izdelke.

3. Samoupravna organiziranost daje na osnovi določil zakona o združenem delu vse možnosti in pogoje za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela, temelječih na dohodkovni samostojnosti, samoiniciativnosti, medsebojni povezanosti in soodvisnosti, ki predstavljajo s koordinacijo strokovnih služb v delovni skupnosti skladno celoto delovne organizacije Dinos.

4. Posebno pozornost bo treba posvetiti nadaljnjemu utrjevanju ustavnega položaja delavca na osnovi njegovega sedanjega in minulega dela v sistemu nagrajevanja po delu in delovnih opravilih, nove samoupravne organiziranosti temeljnih organizacij združenega dela, zlasti v krepitvi njegove odločilne vloge kot temeljnega dejavnika družbenega razvoja in krepitve akumulativne in reproduktivne sposobnosti delovne organizacije.

5. Opozoril bi na določila usklajenega občinskega dogovora o temeljih družbenega plana 1976–1980, ki določa, da ne sme biti rast zaposlovanja hitrejša od rasti produktivnosti dela, da bo delavcu dejansko dana odločilna vloga iz prvega odstavka, točke 4 v:

– zagotavljanju zdravih in varnih pogojev za delo,

– družbeni prehrani med delom in rekreaciji v prostem času, vključno z letovanji v počitniških domovih,

– osnovnem in preventivnem zdravstvenem varstvu in zavarovanju za primer nesreče pri delu,

– izobraževanju in dopolnilnem izpopolnjevanju ob delu in

– ustreznem reševanju stanovanjskega vprašanja.

6. Spodbujanje delavcev, ki združujejo svoje delo v dejavnosti priprave odpadnih v sekundarne surovine, s stimulativnimi oblikami nagrajevanja, da z večjo zavzetostjo do dela in racionalnim izkoriščanjem delovnega časa in delovnih sredstev predlagajo tehnične in organizacijske izboljšave v skladiščih in poslovalnicah oziroma v vseh delih delovne organizacije.

7. Nadaljevanje in povečevanje stabilnega, dinamičnega, učinkovitega in skladnega gospodarskega razvoja delovne organizacije, organizirane v TOZD Priprava odpadnih surovin in TOZD Regeneracija tekstila, kjer naj bi stopnje rasti v posameznih letih omogočile ustvarjanje dovolj velike akumulativnosti za lastne potrebe in prispevek družbeni skupnosti, s tem da se spoštujejo načela in proporcije delitve, ki jih določa dogovor o temeljih družbenega plana občine Ljubljana Bežigrad.

8. Večjo pozornost bo treba posvetiti izkoriščanju obstoječe opreme in transportnih sredstev in njihovem vzdžrevanju. Pri nabavi nove pa upoštevati tehnične dosežke doma in v tujini in naše ekonomske možnosti in pogoje, v katerih delamo.

9. Poglobljanje medsebojnega sodelovanja in samoupravnega dogovarjanja z našimi poslovnimi partnerji na podlagi skupnih interesov v združevanju dela in sredstev v dohodkovnem povezovanju kakor tudi v tem, da čimbolj obvarujemo okolje pred onesnaževanjem z zajemanjem in spreminjanjem koristnih odpadkov v sekundarne surovine.

10. Treba bo opredeliti nov način medsebojnega sodelovanja z vsemi

institucijami in dejavniki zunaj gospodarstva, krajevnimi skupnostmi, šolami, društvi za varstvo okolja, Rdečim križem Slovenije itd., ki stajim interes zdravo človekovo okolje in ponovna uporaba koristnih odpadkov in primarna naloga.

11. Zakon o ravnanju z odpadki in odpadnimi surovinami SR Slovenije, ki je prvi tovrstni zakon v Jugoslaviji, pa bo pomenil za dejavnost DO Dinos temeljni akt, ki opredeljuje pomen dejavnosti posebnega družbenega pomena.

STANISLAV PESJAK DIREKTOR TOZD RTO

Stanislav PESJAK

Delavski svet Dinosove temeljne organizacije združenega dela – Regeneracija tekstilnih odpadkov je na sedmi seji dne 20. januarja 1978 imenoval za direktorja TOZD RTO Stanislava PESJAKA iz Kovorja pri Trziču. Tovariš Pesjak, rojen 16. 2. 1943, je diplomirani inženir tekstilne industrije.

Delal je v tržiški predilnici in tkalnici, skupno pa ima 11 let delovne dobe. V tem času je opravljal različna dela. Z delovno prakso in študijem je prišel od podmojstra, mojstra, vodje proizvodnje, obratovodje predilnice do vodje razvojnega oddelka tekstilne tovarne.

Ob delu študira na višji ekonomski komercialni šoli v Mariboru.

Ukvarja se z iskanjem možnosti koristne predelave tekstilnih odpad-

kov. Iz tega področja dela je tudi diplomiral.

Stanislav Pesjak je družbenopolitično aktiven v krajevni skupnosti Kovor, kjer je predsednik temeljne delegacije KS, član sveta krajevnih skupnosti in član izvršnega odbora krajevnih konference SZDL.

KAKO SMO POSLOVALI V LETU 1977

Rezultati poslovanja leta 1977 so ugodnejši, kot smo jih lahko pričakovali ob začetku tega leta. Akcija, ki je bila prisotna ves čas, je rodila uspehe.

Uvedba rednih mesečnih operativnih poslovnih sestankov v TOZD Priprava odpadnih surovin je bila gonilna sila pri akciji kontrole izpolnjevanja plana realizacije. Ob vsakem trimesečju je akcija za vnovčeno realizacijo pripomogla k zniževanju salda neplačane realizacije. Kljub omejevanju sprejemanja starega železa s strani slovenskih železarn tudi za več tednov, smo letno planirano obveznost 42 000 ton starega železa presegle za 14 % in jim dobavili 47 960 ton. Obveznost 10 000 ton ostružkov smo presegle za 11 % in dobavili 11 164 ton.

Skupna količina prodanih odpadnih surovin 144 728 ton je bila za 10 % večja kot leta 1976 in celo za 8 % nad planirano. Celotni prihodek je znašal 401 milijon dinarjev in je bil za 7 % večji. Razlika v ceni med vrednostjo odpadkov in pripravljeno odpadno surovino pa je znašala skupaj 149 milijonov dinarjev in je bila za 14 % večja od prejšnjega leta ter celo 21 % večja od planirane.

Ker so se porabljen sredstva zvišala le za 5 % in so se gibala skladno s planiranimi, se je dohodek zato zvišal za 14 % glede na plan pa celo za 33 %. Znašal je torej 103 milijone dinarjev. Zaradi zvišanih stopenj davkov in prispevkov iz dohodka so se ti zvišali za 27 %, poleg tega so se močno povečale tudi samoupravno prevzete obveznosti iz dohodka, in to za 4,7-krat. Čisti dohodek je zato le za 5 % večji in znaša 78 milijonov dinarjev.

Za osebne dohodke smo razporedili 47 milijonov din, kar je v masi za 12 % več. Povprečni neto osebni

Na strokovnem področju je član komisije za izdajo tekstilnega slovarja in komisije za inventivno dejavnost pri republiškem odboru Zveze inženirjev in tehnikov tekstilne stroke.

Delo v TOZD RTO nastopa s 1. marcem 1978.

dohodek znaša neto 5356 din za zaposlenega in je za 16 % večji od lanskega. Ker se je produktivnost zvišala za 18 % (merjena z dohodkom na zaposlenega), se je osebni dohodek povečal v skladu z resolucijskimi smernicami, o odvisnosti med rastjo produktivnosti in rastjo osebnih dohodkov za 10 % manj, kot se je povečala produktivnost.

Ekonomski kazalniki kažejo na 2 % večjo ekonomičnost od leta 1976, na 3 % počasnejše obračanje obratnih sredstev, na 7 % počasnejše obračanje zalog, na 4-krat hitrejšo plačevanje kupcev in na 6-krat hitrejšo plačevanje dobaviteljem, kot v letu 1976.

Kupci so nam plačevali v 8 dneh, mi pa svojim dobaviteljem povprečno v dveh dneh. Stopnji rentabilnosti in akumulativnosti sta padli za 12 % oziroma 19 %, zaradi močno zvišanih zakonskih in samoupravnih obveznosti, ki so povzročile znižanje akumulativnosti naše delovne organizacije.

Tudi na področju zunanjetrgovinske

* * *

Dne 6. februarja 1978 so se v Celju zbrali vodilni delavci DINOSA in SUROVINE in nadaljevali razgovore o sodelovanju v duhu zakona o združenem delu. Razreševali so predvsem vsebinsko plat sodelovanja, ker te naloge niso enako razumeli predstavniki obeh delovnih organizacij.

* * *

Konferenca sindikata DINOS (21. februarja 1978) je v komisijo za nadaljevanje razgovorov o sodelovanju s SUROVINO imenovala: Centriha, Matešiča, Plešca, Virščka, Vojina, Založnika in Zorca. Za takšen način razgovorov so se odločili vodilni delavci naše delovne organizacije in Surovine.

* * *

Sindikalna konferenca naše delovne organizacije, ki je bila 21. februarja 1978 v Ljubljani, je predlagala povišanje regresa za prehrano med delom – na 365 dinarjev mesečno.

dejavnosti smo dosegli ugodnejše rezultate od preteklega leta. Izvozili smo na konvertibilna področja 10 957 ton v vrednosti 12 600 000,00 din ali 71 % več. Uvozili pa smo 116 ton v vrednosti 1 830 000,00 din ali 49 % več.

Vsi ti podatki kažejo, da smo v letu 1977 poslovali dobro, kljub težavam, ki so bile značilne za to poslovno leto.

Dinosova kegljaška ekipa na Športnih igrah INOT-77.

DELEGATSKA ORGANIZIRANOST DELEGATSKE DOLŽNOSTI

Poslovalnica Maribor bo imela eno temeljno in splošno delegacijo. Temeljna bo za zbor združenega dela občinske skupščine Maribor, splošna pa za vse samoupravne interesne skupnosti (SIS).

Poslovalnica v Celju bo imela enaki delegaciji kot poslovalnica v Mariboru.

Enaki delegaciji bodo izvolili tudi v tekstilnem obratu v Ljubljani.

Poslovalnica v Ljubljani bo imela temeljno delegacijo za zbor združenega dela skupščine občine Ljubljana Bežigrad in dve združeni delegaciji za SIS. Ena bo za socialno skrbstvo, druga pa za druge SIS.

Enake delegacije kot poslovalnica Ljubljana bo imela tudi Dinosova delovna skupnost skupnih služb.

Zgoraj imenovane Dinosove enote bodo oziroma so volile delegacije, druge enote pa jih ne bodo volile. Z zakonom je namreč določeno, da se volitve delegacij opravijo v takšnih enotah, kjer je zaposlenih več kot 30 delavcev, in da v tistih enotah, kjer je delavcev manj kot 30, vsi opravljajo dolžnost delegacije. Torej imajo vse enote enake naloge v zvezi z delegatskim sistemom.

Naše enote so povsod povezane v konferenco delegacij, zato bo treba delegate iz naših delegacij pošiljati na konference delegacij, kadar bodo imele seje. Zelo važno je, da vemo, v katero konferenco delegacij spada vsaka naša delegacija.

Vsaka delegacija mora zavzeti svoje stališče do vsega gradiva, ki ga prejme v obravnavo. Ko zavzame stališče, izbere delegata, ki bo zastopal delegacijo in njena stališča na konferenci delegacij. Konferenca delegacij bo po razpravi zavzela usklajena stališča do vsega gradiva in izbrala delegata, ki bo zastopal konferenco delegacij in njena stališča v zboru združenega dela skupščine občine ali v skupščini SIS.

Za določena vprašanja, ki jih bo obravnavalo gradivo za delegacije, pa bo treba organizirati širšo razpravo

bodisi v okviru sindikalne organizacije ali pa na zboru delavcev.

Na določene težave pri tem sistemu bodo naletele tiste naše enote, ki imajo majhno število delavcev, na primer do 5. Takšne enote morajo svoje delegatske dolžnosti urediti s sporazumom o oblikovanju konferenc delegacij. Ti sporazumi morajo

NAŠ REFERENDUM JE USPEL

Na referendumu, ki je bil 29. decembra 1977, smo se izrekli o samoupravnih sporazumih, ki urejajo merila za razporejanje dohodka in čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke, ter sporazume o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in delovno skupnostjo skupnih služb.

Samoupravni sporazum o skupnih merilih za razporejanje dohodka, čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke delovne organizacije je bil sprejet z 81,2 % vseh volilnih upravičencev, udeležba pa je bila 88,5 %.

Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih, o pridobivanju in razporejanju dohodka ter osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delovne skupnosti skupnih služb v delovni organizaciji je bil sprejet z 81,1 % vseh volilnih upravičencev, glasovanja pa se je udeležilo 88,5 % volilcev.

Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo TOZD Priprava odpadnih surovin je bil sprejet z 79,4 % vseh volilnih upravičencev, referendum pa se je udeležilo 87,7 % volilcev.

biti sklenjeni do 1. aprila letos. Nujno je, da se prvih sej konferenc delegacij udeležijo vsi delegati, ker bodo le tako vedeli, kako morajo ravnati v prihodnje.

Delegatom bo treba pri njihovem delu pomagati s tečaji in seminarji in z večkratno oceno njihovega dela v sindikalnih organizacijah.

Dosedanje izkušnje, ki so tudi slabe, naj nam pomagajo pri sestavljanju novih načrtov in programov dela. Pri sestavljanju delovnih načrtov pa se je treba zavedati, da je vsak izmed nas dolžan opravljati samoupravljalvske, to je delegatske funkcije.

Tone Plešec

Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo TOZD Regeneracija tekstilnih odpadkov je bil sprejet z 87,8 % vseh volilnih upravičencev, referendum pa se je udeležilo 90,9 % volilcev.

Samoupravni sporazumi so bili torej sprejeti. Na podlagi določil samoupravnih sporazumov pa bo treba sprejeti še pravilnike, ki bodo podrobno določali merila in druge pogoje. Te akte pa bodo sprejeli delavski sveti na podlagi poprejšnjih obravnav zborov delavcev.

Športne igre INOT-77. Polaganje venca pred spomenik Jugoslovanski mornarici v Podgori.

POMEN INVENTIVNE DEJAVNOSTI

DANES IZREDNO VELIKO GOVORIMO O POMENU INOVACIJ IN INVENTIVNE DEJAVNOSTI V NAŠEM GOSPODARSTVU, ZATO BOM SKUŠAL V TEM SESTAVKU POJASNITI NEKATERE OSNOVNE POJME, DA BI LAŽE RAZUMELI, KAJ TI POMENIJO, KADAR SE Z NJIMI SREČUJEMO.

INOVACIJSKI PROCESI NAMREČ NISO NAKLJUČNI, AMPAK SO NAČRTO VGRAJENI V GOSPODARSKO POSLOVANJE. ZLASTI VELIKEGA POMENA SO, KADAR GRE ZA NJIHOVO MNOŽIČNOST, TO POMENI, DA V NJIH SODELUJE ČIM ŠIRŠI KROG DELAVCEV.

Kaj pomeni izraz inovacija? To je nekakšno spoznanje, zamisel ali ideja posameznika. In kako se rodi? Največkrat pride do nje s pogojevanjem okolice, v kateri posameznik dela. V bistvu gre za razmišljanje, kako bi obstoječe stanje zboljšali oziroma ga še bolj prilagodili našim potrebam in zahtevam. V tehničnem smislu so inovacije zamisli novih naprav. Seveda ta zamisel nima še nič skupnega z njeno uporabo, ampak je nova za njenega ustvarjalca (kreatorja) in za neposredno okolje, v katerem je nastala. Ali je resnično nova ali ne, največkrat pokaže čas.

Pri nekaterih ljudeh lahko opazimo, da imajo zelo veliko idej, zato pravimo, da so zelo inventivni, ustvarjalni, kreativni.

Glede na njihovo naravo bi lahko govorili o invencijah tehnične narave (izumi in tehnične izboljšave), ki jih poznamo pod imenom „koristni predlogi“.

Kadar je mogoče invencijo gospodarsko uporabiti, torej jo je mogoče realizirati v gospodarske namene, postane inovacija in pravimo, da gre za **inovacijski proces**, kar pomeni, da načrtno in namensko **spreminjamo invencije v inovacije** (naše zamisli v praktično uporabo).

O **izumih** ne bi pisal, ker verjetno med nami ni izumiteljev, pač pa o tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih v smislu množične inventivne dejavnosti, saj pod tem pojmom razumemo vključevanje in sodelovanje najširšega kroga naših delavcev.

Prepričan sem, da je že marsikdo med nami, še zlasti delavci pri strojih ali pa tisti, ki delajo v težjih delovnih pogojih, razmišljal, kako bi si svoje delo olajšal in sočasno povečal storilnost, od katere je odvisen njegov osebni dohodek.

Tehnična izboljšava pomeni takšno tehnično rešitev, s katero izboljšujemo obstoječe stanje. Bistvenega pomena je njena neposredna ekonomska korist. Seveda pa mora biti originalna in relativno nova v primerjavi s stanjem dosedanje uporabe tehnike (opreme).

Največkrat gre za **racionalizacijo**, s katero dosežemo večjo storilnost, boljšo kakovost, prihranek pri materialu, času, energiji, izboljšamo varnost pri delu in podobno.

Kadar pa imamo opraviti z organizacijskimi izboljšavami in jih ne štejemo med tehnične, največkrat govorimo o **koristnih predlogih**, kamor spadajo med drugim predlogi za izboljšanje organizacije poslovanja, transporta, priprave materiala in podobno.

Posebej bi rad opozoril na koristne predloge s področja komercialnega in administrativnega poslovanja, saj bi z njihovim upoštevanjem in uporabo lahko prihranili marsikak dinar na področju tako imenovane režije.

Mislím, da je prav sedanjí trenutek, ko razpravljamo o delovnih nalogah in opravilih, zelo primeren, da bi začeli s stimulatívnim načinom nagrajevanja spodbujati in nagrajevati tiste naše zamisli, ki bodo dobile uporabno vrednost in v praksi pokazale svojo korist v zmanjšanju stroškov in povečanju učinkovitosti poslovanja in gospodarjenja sploh.

Mogoče bi tudi ta prispevek rabil večjemu in bolj poglobljenemu razmišljanju, da je predvsem od nas samih odvisen naš jutrišnji lepši in srečnejši dan, za kar nam prav naša samoupravna organiziranost družbe in zakon o združenem delu dajeta vse možnosti in po goje.

Janez Ramovš

Dinosovi tekmovalci na Športnih igrah INOT-77 se vračajo s proslave pred spomenikom Jugoslovanski mornarici v Podgori.

IZ ZASEDANJ DS

Organi upravljanja delovne organizacije kakor tudi temeljnih organizacij združenega dela ter delovne skupnosti skupnih služb so od konstituiranja dalje utrjevali svoj položaj s tem, da so se že lotevali reševanja svoje lastne problematike v okviru svoje pristojnosti tako s področja dohodkovnih odnosov, gospodarnosti in drugih področij, ki vplivajo na uspešnost gospodarskega delovanja, zato so bila zasedanja samoupravnih organov v zadnjem času tudi pogostejša.

V tem sestavku navajamo najvažnejše odločitve, ki so jih sprejemali navedeni samoupravni organi:

ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA DELOVNE ORGANIZACIJE

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 5. DECEMBRA 1977

Delavski svet je sprejel pravilnik o določitvi del oziroma nalog pri opravljanju poslov zunanjetrgovinskega prometa DO in TOZD POS.

- Imenoval je centralno in področne popisne komisije za inventurni popis vseh sredstev po stanju 31. 12. 1977.
- Določil je časovni razpored opravil za sprejemanje samoupravnih

sporazumov s področja osnovnih meril za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za OD v mesecu decembru.

– Sprejel je samoupravni sporazum o združitvi v stanovanjsko komunalno banko Ljubljana in samoupravni sporazum o združitvi Ljubljanske banke Ljubljana in Gospodarske banke Ljubljana.

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 27. DECEMBRA 1977

– Delavski svet je sprejel samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje ljudske obrambe v Ljubljani za obdobje 1978–1980 in samoupravni sporazum o združevanju sredstev za nadomestila OD delavcem, ki med delovnim časom opravljajo dolžnosti na področju LO.

– Sprejel je samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje izgradnje kulturnega centra „Ivan Cankar“ v Ljubljani.

– Razglasil je veljavnost dopolnitev samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev, virov, pravic in obveznosti med TOZD POS in TOZD RTO.

– Odobril je, da se prodajo nepremičnine naše poslovalnice v Beogradu Fabriki hartije, s tem da se negativna razlika pokrije iz rezervnega sklada Dinosa.

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 12. JANUARJA 1978

– Delavski svet je soglasno izvolil direktorja naše delovne organizacije tovariša Vladimirja Kralja, dosedanje- ga v. d. direktorja.

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 31. JANUARJA 1978

– Delavski svet je sprejel opravljen popis vseh sredstev DO in druge predloge centralne popisne komisije v zvezi z odpisi, znižanju cen blaga, knjiženje predlogov in podobno.

– Pristopil je k samoupravnemu sporazumu o organiziranju športnega srečanja delavcev iz dejavnosti sekundarnih surovin.

– Sprejel je prioritetni program investicij za leto 1978, s tem da o njem zavzamejo svoje stališče tudi osnovne organizacije sindikata.

– Imenoval je volilno komisijo za volitve delegacij v samoupravne interesne skupnosti in zbor združenega dela.

ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA TOZD PRIPRAVA ODPADNIH SUROVIN

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 5. DECEMBRA 1977

– Delavski svet je odobril dodatna sredstva v višini 50 000 dinarjev za izgradnjo cestišča do skladišča v Slovenskih Konjicah.

– Odobril je predloge za odpis oziroma nabavo posameznih osnovnih sredstev za poslovalnice Kranj, Koper, Celje, Ljubljana.

– Odobril je odpis 76 973 kg reklamiranih železnih ostružkov, ki so bili izvoženi v Italijo.

– Zahteval je, da se delovna skupnost skupnih služb čimprej dogovori s SDK o blagajniških maksimumih.

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 31. JANUARJA 1978

– Delavski svet je soglašal z inventurnim elaboratom centralne popisne komisije o popisu vseh sredstev DO po stanju 31. 12. 1977 ter z njenimi predlogi za odpis, znižanje cen, načinom knjiženja viškov, primanjkljajev itd.

– Odobril je sporazum o pristopu k interesni skupnosti RTC Krvavec.

– Pristopil je k samoupravnemu sporazumu o sofinanciranju izgradnje Doma mladine v trgovini in gostinstvu v Ljubljani.

– Sprejel je prioritetni plan nabave osnovnih sredstev za leto 1978, s tem da se iz njega izloči nabava samohodnih dvigal.

– Odobril je nakup termoakumulacijskih peči za skladišče v Škofji Loki.

– Zahteval je, da naj strokovne službe zavzamejo svoje stališče do problematike v zvezi z denarnimi nagradami delavcem, ki so že imeli 10, 20 ali 30-letnico delovne dobe.

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 28. OKTOBRA 1977

– Delavski svet je zahteval, da se preverijo vse zaloge blaga in oceni kvaliteta oziroma realna vrednost.

– Soglašal je z 9-mesečnim obračunom in z vsemi predlogi v zvezi s tem obračunom.

– Sprejel je cenik za posamezne vrste materiala z dne 10. 6. 1977 z znižanjem cen določenemu blagu.

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 5. DECEMBRA 1977

– Delavski svet je sprejel predlog samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za OD kot tudi sporazum o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo TOZD Regeneracija tekstilnih odpadkov.

– Razpisal je referendum (23. 12. 1977) za sprejemanje prej navedenih sporazumov ter imenoval komisijo za izvedbo referenduma ter volilne odbore.

– Potrdil je inventuro, opravljeno od 30. marca do 30. junija 1977, za TO Bohova in za trgovini v Mariboru in Ljubljani po stanju 30. 9. 1977.

– Odobril je nakup električne peči za TO Trgovina Ljubljana za znesek 3000 dinarjev.

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 20. JANUARJA 1978

– Delavski svet je na predlog razpisne komisije izvolil za direktorja TOZD RTO Stanislava Pesjaka.

IZ ZASEDANJA, KI JE BILO 31. JANUARJA 1978

– Delavski svet je sprejel in potrdil inventurni zapisnik vseh sredstev po stanju 31. 12. 1977, s tem da se morajo do 30. aprila 1978 popisati in oštevilčiti z inventurnimi številkami vsi kontejnerski koši TOZD. Hkrati je sprejel predloge za odpis nekaterih osnovnih sredstev in nekurantnega blaga.

– Soglašal je s prioritetno listo nakupa osnovnih sredstev za leto 1978.

DELAVSKI SVET DELOVNE SKUPNOSTI je bil v tem obdobju tudi na novo konstituiran. Za predsednico DS so izvolili tovarišico Justo Tekavc. O delu tega DS bomo poročali v naslednji številki Glasila.

Narava ni svetišče, marveč delavnica in človek je delavec v njej.

TURGENJEV

Človek ni, kar misli, da je, tudi ne to, kar hoče biti, temveč edinole to, kar z delom potrjuje.

M. VUKASOVIČ

PREDSTAVLJAMO VAM DINOS TOZD-RTO

(Regeneracija tekstilnih odpadkov)

KO SMO NA ZADNJI SEJI UREDNIŠKEGA ODBORA RAZMIŠLJALI, KATERO NAŠO ENOTO NAJ BI PREDSTAVILI V TEJ ŠTEVILKI, SMO SE ZARADI DNEVA ŽENA ODOČILI, DA PREDSTAVIMO KAR NAŠO TEMELJNO ORGANIZACIJO ZDRUŽENEGA DELA RTO, V KATERI SO ZAPOSLENE SKORAJ SAME DELAVKE. TA ZAPIS OZIROMA REPORTAŽA JE TOREJ PRISPEVEK NAŠEGA GLASILA K DNEVU ŽENA, 8. MARCU, MISLIMO, DA JE TO LEP PRISPEVEK IN, ČE HOČETE – NA LINIJI.

DINOS SE JE REORGANIZIRAL V TOZD PRETEKLO LETO, 28. APRILA 1977 PA JE ROJSTNI DAN TOZD RTO. TA DINOSOV TOZD JE SESTAVLJEN IZ DVEH OBRATOV, EDEN JE V BOHOVI PRI MARIBORU, DRUGI PA JE V LJUBLJANI. KOT VESTE, TA TOZD V OBEH OBRATIH PREDELUJE ALI REGENERIRA TEKSTILNE ODPADKE V NOVE PRODAJNE ARTIKLE. DIREKTORJA TA TOZD ŽE IMA, NI PA ŠE NA DELU, KER MU TAM, KJER DELA, ŠE NI POTEKEL ODPOVEDNI ROK. DOKLER NE BO PRIČEL Z DELOM PRI NAS, VODI TOZD KOT VRŠILEC DOLŽNOSTI DIREKTORJA BOJAN ZOREC, KOMERCIALIST TE TEMELJNE ORGANIZACIJE.

NAJPREJ SEM OBISKAL KOLEKTIV OBRATA, KI JE V BOHOVI. TU JE POSLOVODJA ALOJZ ZALOŽNIK. V PISARNI SO ME LEPO SPREJELI IN PO KRATKEM POGOVORU O TEM, ZAKAJ SEM PRIŠEL, SEM SE NAPOTIL V JEDILNICO, KJER SO NAŠE TEKSTILKE RAVNO POJEDLE TOPLI OBROK. BILE SO PRECEJ V ZADREGI, KER SEM JIH NEPRIPRAVLJENE FOTOGRAFIRAL IN JIH SPRAŠEVAL TO IN ONO KAR Z MAGNETOFONOM, „KI VSE POSNAME“, V ROKI. SICER PA SMO SI BILI KAR DOMAČI.

Moje prvo vprašanje je bilo, kakšna je bila malica. Kislja juha in „flancat“, so mi povedale in se obenem potožile, da včasih topli obrok ni okusno pripravljen. Pravzaprav niso pokazale veliko veselja nad to prehrano. Topli obrok jim dobavlja Restavracija Center iz Maribora. Obrok stane 15,50 dinarjev z dvema kruhoma (20 dkg). Plača ga v celoti obrat, ko dobi račun. Na ta način se hranijo vse delavke, lahko pa izbirajo med toplim in mrzlim obrokom.

Ko sem zasukal pogovor na delovne pogoje, so mi povedale, da niso rožnati, čemur je krivo tudi delo samo oziroma predelovalni proces. Prostor s tekstilnimi predelovalnimi stroji je ogrevan s centralno kurjavo, toda zaradi stalnega odpiranja velikih vrat, ki pa so tudi že vsa vegasta, da povsod piha skozi, je malo toplote ostane v prostoru. Zebe jih ne, ker se ogrevajo z delom, saj morajo stalno hiteti, če hočejo doseči ali preseči delovno normo. Tisto, kar jih moti v zvezi s toploto in odpiranjem vrat, je pravzaprav prepričanje, ki ga je več kot preveč. Vrata pa se največkrat odpirajo zato, ker se stalno dovaja nepredelano in odvaža predelano blago. Notri namreč ni toliko prostora, da bi ga zložili za 8 ur dela.

Naslednje vprašanje se je nanašalo na osebne dohodke. Plače pa so slabe, so rekle. Ko sem dal nerodno pripombo, da tudi tisti, ki imajo velike plače, niso nikoli zadovoljni, je zavreščalo kot v panju. Komaj sem jim, če sem jim, dopovedal, da nisem mislil nič slabega, ker vem, da nimajo visokih osebnih dohodkov. Ali ste pričakovali, da bomo rekle, da imamo

dovolj velike osebne dohodke, če niste nikogar slišali, da bi rekel, da ima dovolj visoke, se je ena razhudila, druge pa smejale.

Na vprašanje, kaj bi bilo najbolj nujno, da bi se v tem obratu uredilo, sem dobil odgovor, da se verjetno ne splača ničesar investirati, ker se bo moral obrat kmalu preseliti zaradi gradnje avtomobilske ceste Maribor–Ljubljana. Kdaj in kam se bodo preselili, pa one še ne vedo; razgovori o tem pa so, pravijo, že bili pri mariborskih urbanistih. Dobil sem vtis, da so pravzaprav vesele te preselitve, ker bodo iz zastarelih prostorov prišle v nove.

Še nekaj me je zanimalo, in sicer to, kakšno razliko čutijo, odkar imajo v okviru Dinosa svojo temeljno organizacijo. Eh, nobene razlike ni za nas, so odgovorile, in tudi na vprašanje, če imajo vsaj več sestankov, sem dobil enak odgovor. Bile pa so mnenja, da so tudi prej že vplivale na odločitve glede njihovega dela.

***

Po prijetnem in zanimivem kramljanju z našimi tekstilkami v jedilnici sem se pogovarjal s HILDO KRASNIK, ki tu že 13 let opravlja delo skladiščnika in še marsikaj drugega. Je tudi delegatka v delavskem svetu temeljne organizacije. Krasnikova je v Dinosa od 15. marca 1949, in sicer ves čas v tekstilnem obratu Bohova. Prišla je od doma, iz Svečine v Slovenskih goricah. Zdaj živi z družino na Ptujski cesti v Mariboru, kjer ima poročena hčerka majhno hišo.

Krasnikova odgovarja za ves sprejem in vso opremo blaga. Poleg tega vodi evidenco opravljenih delovnih ur vseh članov kolektiva. Vseh članov kolektiva je 31, od tega delajo v pisarni obrata štiri. Moških je sedem, in sicer: obratovodja, dva vodja izmene, dva šoferja, en vzdrževalec strojev in eden, ki dela na tiskalnici.

Na vprašanje, če so glede skladiščenja blaga kakšni problemi, je takoj odgovorila, da imajo odločno premalo skladiščnega prostora in da zato veliko blaga leži „pod milim nebom“. Novih, pokritih skladiščnih prostorov pa, tudi če bi radi in če bi imeli denar, ne smejo graditi, ker bodo morali čez dve ali morda štiri leta iti drugam. Na to lokacijo, pravi, bo prišla mariborska Jeklotehna, ker se bo morala iz sedanje lokacije izseliti zaradi gradnje hitre ceste Maribor–Ljubljana.

Hilda KRASNIK

Trenutno imajo uskladiščenega prek 340 ton blaga, medtem ko je povprečje od 220 do 240 ton.

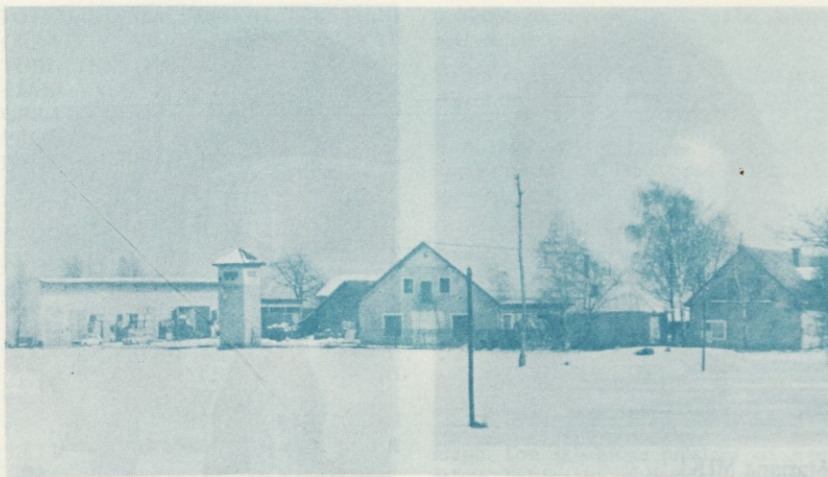
Seveda me je tudi zanimalo, kaj vse izdelujejo iz tekstilnih odpadkov, in Krasnikova mi je povedala, da izdelujejo čistilno bombaževino – pisano in belo, razne tapetniške materiale, čistilne krpe itd.

Mesečno morajo prodati čez 140 ton izdelkov, da je izkupiček dovolj velik za kritje osebnih dohodkov, skladov, davkov in prispevkov, skratka za vse obveznosti obrata. Zaenkrat jim to uspeva.

V obratu imajo tri stroje za izdelovanje čistilne bombaževine, en trgalec, dve tiskalnici, dva 4,5-tonska kamiona in enega 2-tonskega. S temi stroji se produktivnosti ne da več dvigniti. Večjo produktivnost bi dosegli le z novejšimi stroji, toda njihova panoga ni dovolj akumulativna, da bi lahko kupili nove stroje. In to je pravzaprav njihov največji problem.

Surovin imajo sedaj dovolj, izredno pa je tudi povpraševanje po izdelkih. Čistilne bombaževine bi trenutno prodali enkrat več, če bi jo lahko toliko proizvedli.

Pogled na zgradbe TO Bohova.

Tekstilke iz Bohove v jedilnici.

S tovarišico Krasnikovo sva se tudi pogovarjala, kaj dela doma, kam gre na dopust in podobno. Lani je bila na dopustu v Bohinjski Bistrici, kjer je imela delovna organizacija z nekom pogodbo. Prej je vedno hodila s kolegico na morje, zato si je zaželela spremembe. Tudi v gorah je bilo lepo, zato pravi, da bo še šla. Naše Glasilo ji je zelo všeč, na vprašanje, če se ji ne zdi, da preredko izhaja, pa je odgovorila, da najbrž ni dovolj gradiva, da

bi lahko pogosteje izhajalo. No, gradiva je dovolj, samo tistih, ki bi to gradivo spravili na papir v obliki člankov, primernih za objavo, pa res ni veliko.

Tudi o Dnevu žena sva se pogovarjala. Ona ga podoživi tako, da dobi od hčerke šopek rož, pa tudi ona da hčerki rože. Doslej so ta dan na nek način slavili tudi tu, v obratu, za letos pa še ne ve, kaj bodo storili, ker je sindikalno vodstvo mnenja, da gostije niso primerne.

Moja naslednja sogovornica je bila MARIJA PERŠUH, ki je že sedem let pri Dinosu oziroma v tem obratu. Pred tem je 10 let delala v bolnici za pljučne bolnike na Pohorju. Potem je bila doma, ker je rodila, nato pa je šla na delo k nam, ker ji

Marija PERŠUH

je bilo sem bližje kot v bolnico. Doma je iz Hoč. Tam imajo z možem in hčerko, ki hodi na višjo pedagoško šolo, hišo. Hišo so gradili 10 let, brez kreditov, ker jih takrat še niso dajali. V hiši pa nimajo centralne kurjave. Njihova velika želja je, da bi jo imeli, toda, kje dobiti štiri stare milijone.

Marija Peršuh izdeluje čistilno bombaževino. Na stroju delata dve skupaj. Njuna norma je 1000 kg v enem delovnem dnevu. Norma je zelo napeta, saj jima jo uspe včasih prekoračiti le za kakšnih 20 kg. Včasih pa ne naredita niti 1000 kg, kadar je surovina slaba. Njuni osebni dohodki se sučejo okrog 3000 dinarjev mesečno, plus trimesečna obračunska razlika, ki pa jo po novem ne bo več. Odnosi med delavkami so normalni. To pomeni, da se včasih skregajo, pa zopet pobotajo. Največ dva dneva traja jeza zaradi prepira, potem pa je zopet vse v redu.

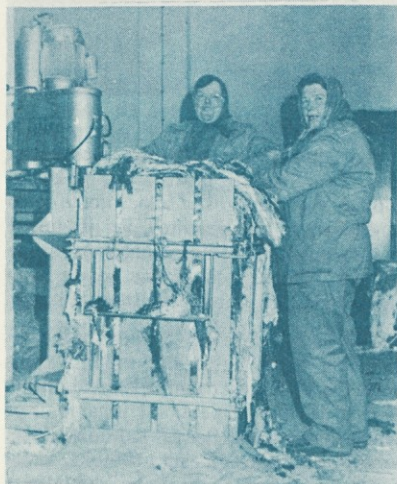
Še enkrat sva se lotila osebnih dohodkov in norm. Bil sem mnenja, da po novem pravilniku o nagrajevanju po delovnem prispevku klasične norme odpadejo oziroma normam ne bomo več rekli norme. Peršuhovo to ni nič prizadelo ali presenetilo, ker je vedno dobila enako plačilo, ne glede na to, kako je izpolnjevala ali prekoračila normo. Ko pa je prišlo do izplačila obračunske razlike, pa se je vsem enako razdelila. To je povedala prizadeto, toda ne s kritičnim tonom. Hotela je samo reči, da je pač tako.

O 8. marcu je povedala, da so takrat, ko je obrat vodil pokojni Urek, včasih ostale doma. Njej hčerka in mož največkrat čestitata z rožami. To se ji zdi zelo lepo, to, da se je vsaj enkrat na leto spomnijo na tako lep način. Tu, v obratu letos ne bo nič, da ne pustijo, je rekla. O tem, kaj ne pustijo, sva se hitro sporazumela. Tudi ona je bila mnenja, da takšne zabave, na katerih se proslava sprevže v gostilniško razpoloženo družbo, niso primerne za praznik. Sicer pa kaj takega pri njih ni bilo nikoli. Lani so na primer dobile za Dan žena čestitko in nagelj. Tako gre Dan žena mimo njih kakor vsi drugi dnevi.

Na vprašanje, kaj bi najprej spremenila, če bi lahko, v zvezi z delom, je odgovorila, da bi zgradila novo proizvodno halo, v kateri ne bi bilo prepaha. V križu jo že trga zaradi prepaha in kot takojšen ukrep je predlagala, da se lesena vrata, ki se komaj še

Delo s stiskalnico zahteva močne roke.

drže skupaj, zamenjajo z gumijastimi zavesami, ki jih viličar odrine, ko gre notri ali ven, za njim pa se zopet same vrnejo v prvotni položaj. Tako, pravi, imajo v Mariborski tovarni avtomobilov, kjer dela njen mož.

***

MARJANA MIKL je šoferka 4,5-tonskega kamiona. Pri nas je pet let in ves čas je v tekstilnem obratu Bohova. Pred tem je bila samo tri mesece v mariborski Tovarni mesnih izdelkov. Tovarišica Marjana stane v Hočah na Ljubljanski cesti, v hiši staršev in z družino. Poleg moža, ki dela v Mariborski tovarni avtomobilov, ima še dve hčerki, Darjo in Metko.

Ko je prišla k nam, je delala skoraj pri vseh strojih in skoraj vsa dela. Pokojni šef Urek ji je nekoč predlagal, naj bi začela voziti kombi, ker je imela vozniški izpit. Sprejela je in dve leti vozila kombi. Potem so kombi prodali pa je šla delat izpit za šoferja kamiona. Naredila ga je in zdaj že dve leti upravlja kamion.

Zanimalo me je, kako se počuti kot šoferka, in odgovorila je, da ima ta poklic kot vsak drug dobre in slabe strani. Pozimi je v kabini razmeroma mrzlo, poleti pa prevroče.

Marjana MIKL

Pred časom je imela dolge vožnje, tudi na Reko, sedaj pa ji gredo v obratu na roko s krajšimi vožnjami, ker v popoldanskih urah študira. Vpisala se je v večerno administrativno šolo. Kar priznam, da sem bil presenečen nad tolikšno voljo in takoj sem jo vprašal, zakaj se je vpisala v to šolo, ko že ima poklic.

„Vete, kak je“, je začela z odgovorom in povedala, da do upokojitve prav gotovo ne bo mogla voziti kamiona. To ni lahko delo. Vsega te pretrese in ženske, moram priznati, je dejala, smo le malo bolj občutljive za to kot pa moški.

Večerna administrativna šola traja dve leti in naša Marjana Mikl se pravzaprav že sedaj pripravlja na nov poklic, ki ga bo potrebovala takrat, ko bo začutila, da ji kot šoferki ne gre več tako dobro kot bi moralo iti.

Pa, koliko zasluži? 3500 do 3600 dinarjev in dnevnice.

Nesreče zaenkrat še ni imela nobene. Nesreče se zelo boji, najbolj se seveda boji, da ne bi koga povozila.

O odnosih v kolektivu in o težavah je povedala, da vedno pride do kakšne obravnave, toda to se ji zdi povsem normalno, ker ima pač vsak svoje mnenje in, dokler se mnenja ne uskladijo, če se morajo, pride do začasnih težav.

Marjana Mikl je delegatka v delavskem svetu naše delovne organizacije, v osnovni organizaciji sindikata pa je prevzela dolžnost blagajničarke. Vprašal sem jo, kako se počuti na sejah tako imenovanega centralnega delavskega sveta. Precej moraš biti pozoren in poslušati, je dejala, če hočeš kaj razumeti, ker tam slišim veliko takih besed, ki jih nisem vajena.

Svojo delegatsko dolžnost opravlja tako, da se o stvareh, ki so v gradivu za sejo delavskega sveta, pogovori ali vpraša za mnenje vsaj predsednika zbora delavcev njihovega obrata Vlada Strahija. Delegat v „centralnem“ delavskem svetu pa je tudi Ivan Španinger iz TO Bohove in tako ji je laže.

Tudi o tem, kaj dela doma, sva se pogovarjala, toda, kaj naj poleg gospodinjstva in dela na vrtu še dela, ko pa trikrat na teden po 5 do 6 ur presedi pri učenju v klopih administrativne šole. Osem predmetov imajo in zaenkrat, pravi, ji še kar gre.

Na Glasilo Dinosa nima pripomb. Zelo ji je všeč in tudi doma ga radi preberejo. Boljše bi bilo, je dejala, če bi bolj pogosto izhajalo.

Posebno vprašanje se je glasilo, kaj misli o Dnevu žena kot prazniku. Povedala je, da ji je všeč večja pozornost do njih, ki jo je čutili na ta dan, za kakšne zabave pa mi ni, je rekla.

Detail iz sortirnice v Bohovi.

Prijatelj ne moreš z orožjem zbrati niti z zlatom kupiti.

GAJ

Dober prijatelj je boljši kot denar.
SLOVENSKI PREGOVOR

POTEM, KO SEM OBISKAL TEKSTILNI OBRAT V BOHOVI, SEM OBISKAL TUDI TEKSTILNI OBRAT V LJUBLJANI, V KURILNIŠKI 18. V TA OBRAT SPADA PROIZVODNA IN PRODAJNA ENOTA. V PROIZVODNI ENOTI JE SORTIRNICA IN BALIRNICA, PRODAJALNA ENOTA PA JE TAKO IMENOVANA INDUSTRIJSKA PRODAJALNA, V KATERI PRODAJAJO DEKLASIRANE IN DEMODIRANE ARTIKLE TEKSTILNE INDUSTRIJE. PERILO, METRSKO BLAGO, NEKATERE KONFEKCIJSKE IZDELKE, PREJO ITD. TUDI ČISTILNA BOMBAŽEVINA IN ČISTILNE KRPE, KI JIH PRODA SORTIRNICA, GREDO EVIDENČNO PREK TE PRODAJALNE, IN SICER ZATO, DA NIMAJO DVEH OBRACUNOV.

V TEKSTILNEM OBRATU V LJUBLJANI DELA SEDAJ 31-ČLANSKI KOLEKTIV. DELAVK JE 28, DELAVCI PA SO TRIJE, DVA KI STISKATA TEKSTIL V BALE IN ŠOFER KAMIONA.

VSE UPRAVNE IN SAMOUPRAVNE TER POLITIČNE FUNKCIJE V TEM OBRATU SO V ŽENSKIH ROKAH.

***

ANA JANIČ je vodja sortirnice. Rojena je v Prekmurju, toda že 25 let živi v Ljubljani. Stanuje z družino v bloku na Jarški cesti. Hčerka Majda je že poročena. Mož dela pri Cestnem podjetju Ljubljana. Ana Janič je pri nas že izredno dolgo. Dne 14. februarja 1978 je bilo 23 let. Ves čas

Ana JANIČ

dela v tekstilnem obratu. Do leta 1973 je bila sortirka, potem pa je postala vodja sortirnice.

V sortirnici dela 22 delavk. Delajo v eni izmeni. Sortirajo po kvaliteti, po velikosti, po barvah, volno posebej, bombaž posebej, sintetično posebej itd. V glavnem po želji kupcev. Sortirajo pa tudi čistilne krpe po velikosti in čistilno bombaževino.

Zanimalo me je, kako ocenjuje trenutno stanje sortirnice glede nabave in prodaje, in zvedel sem, da je stanje normalno.

Glede dela samega pa so včasih težave. Nekatere delavke so že v letih in kakšna težja dela težko opravljajo. Branijo se ga in potem pride do prerekanja, kdo ga bo pač opravil. Precej jih je že tik pred

upokojitvijo, je povedala. Letos bo šla ena, naslednje leto dve, potem tri...

Delajo po normah. To je zanjo edino prav. Pogoji dela pa so pač taki, kot so lahko v sortirnici tekstilnih odpadkov in v prostoru, ki je močno zastarel in premajhen, čeprav je ogrevan. Prahu je veliko, toda to je neizogibno.

O največjem problemu sortirnice je sama začela govoriti. To je skupno prehodno dvorišče z ljubljansko poslovalnico, ki je odločno preozko, ker je založeno z odpadnimi surovinami. Kadar nakladajo vagone, je vedno hudo.

Dvorišče, ki ga praktično ni, je prvi problem, drugi pa je skladišni prostor za tekstilne odpadke, ki jih imajo na treh krajih. Dva skladišna prostora sta sredi železa ljubljanske poslovalnice in če v enem ne bi puščala streha, bi bilo prostora skoraj dovolj.

Zakaj pa strehe ne date popraviti, sem pohitel, toda dobil sem odgovor, da popravilo verjetno ne bi bilo rentabilno, in sicer zato ne, ker se bodo morali vsi preseliti na novo lokacijo, ki je v Črnučah pri Ljubljani. Tudi skladišče „za papir“ bi bilo treba urediti, pa se sprašujejo, če se splača, ker mislijo, da bodo morali kmalu oditi.

Potem je beseda stekla o organizirani prehrani na delu, imajo je. Včasih so jo že imeli pa so jo morali ukiniti na zahtevo sanitarne inšpekcije. Nimajo pač primernih

In končno sem tudi Ano Janičevo vprašal, kaj misli o Dnevu žena. Veste, mi je rekla, težko je našim delavkam dopovedati, da je konec tudi s takšnimi skromnimi obdaritvami ali pogostitvami, kot so jih bile deležne doslej. Dokler bo zapisano, da je 8. marec dan žena, bo treba na ta dan nekaj storiti, kar se sicer ne. Če

Marija POTOČNIK – prodajalka

Bojana Omahen, Matilda Rajnar, Marija Artnik in Mihaela Šivec, sortirke v Ljubljani.

prostorov. Malico si delavke prinesejo s seboj, pojedjo pa jo v prostoru, kjer imajo garderobo. Tudi reševanje tega vprašanja je zastalo zaradi predvidene preselitve na novo lokacijo in v nove prostore. Toda, kdaj bo to?

In kakšne so plače, sem potem vprašal. S plačami pa je tako, mi je odgovorila, zaenkrat kar v redu, v primerjavi s tekstilno panogo, toda, je poudarila, če se primerjamo z drugimi delavci Dinosa, imamo me tekstilke precej manjše osebne dohodke. Kot vodja sortirnice je dobila zadnje mesece približno 4000 dinarjev, druge delavke pa od 3200 do 3500 dinarjev.

nameravamo nekaj, kar je bilo, ukiniti, bi morali najti nadomestilo. Zdaj, ko imamo tekstilni delavci svojo temeljno organizacijo združenega dela in svoje sindikalne organizacije, se bomo morali sami odločiti, kako bomo proslavili Dan žena. Določena pozornost do žensk na tak dan je vsekakor umestna, je prepričevalno končala to razpravo.

Ana Janič je delegatka delavskega sveta naše delovne organizacije in predsednica zbora kolektiva ljubljanskega tekstilnega obrata. Zdaj bo tudi delegatka v 7-članski delegaciji zbora združenega dela.

Ko sva govorila o njenih težavah, mi je

zaupala, da je njena težava premajhno stanovanje. Hčerka je poročena, ima otroka, vsi skupaj pa so v enosobnem stanovanju. Še „sreča“, da je hčerkin mož pri vojakih. Ni še prosila za večje stanovanje pri Dinosu, ker je vedno mislila, da so ga drugi še bolj potrebni. Ko pa je v predzadnji številki Glasila prebrala, kdo vse je dobil stanovanjski kredit, je spoznala, da je bila v zmoti.

***

NADJA GREGORČIČ je obratovodkinja. Drugo leto teče, odkar je pri nas. K nam je prišla iz ljubljanske Pletenine, iz tekstilne industrije, kjer je bila 10 let. Bila je analitik, nazadnje pa vodja obrata. Ima

Nadja GREGORIČ

tekstilno tehnično šolo. Je Ljubljančanka. Z družino živi v Šiški, v hiši moževih staršev. Ima 10-letnega sina Miho.

Gregorčičeva je tudi namestnica predsednika delavskega sveta Dinos in članica delavskega sveta TOZD RTO, članica delegacije združenega dela občine Ljubljana Bežigrad in članica občinske konference Zveze sindikatov občine Ljubljana Bežigrad.

V pogovoru z Nadjo Gregorčič me je zanimalo, če je pri nas tako, kot si je zamisljala, ko se je odločila priti k nam. Povedala je, da kakšne predstave o tem, kako izgleda Dinosov tekstilni obrat, ni imela. S pomočjo sodelavcev se je hitro vključila v delo. Priznala je, da se delo pri nas bistveno razlikuje od dela v obratu tekstilne industrije oziroma od dela v Pletenini. Tam se je ukvarjala samo s problemi proizvodnje, tu pa se mora s proizvodnjo in trgovino.

Sicer pa so težave podobne. Tudi tu ima tekstilni obrat najslabšo akumulacijo, ni tako rentabilen kot ostale Dinosove dejavnosti.

Ali je to problem razlike v ceni, sem vprašal. Posredno tudi to, upoštevati pa je treba, da je pri našem delu veliko tako imenovanega izmeta, neuporabnega odpadka, ki nastaja pri sortiranju. V tekstilnih odpadkih, ki so naša surovina, je malo kvalitetnih odpadkov, ki dosežejo primerno ceno. Sortiranje je najdražji element v strukturi cene. Večkrat je cena vložnega dela višja kot nabavna cena in v

takih primerih s prodajno ceno ne pokrijemo niti vseh stroškov proizvodnje.

Kot obratovodkinjo sem jo vprašal tudi o tem, kako ocenjuje pogoje dela v njihovem obratu. Pogoji dela so slabi, predvsem

Ivanka KLUN – sortirka

zaradi prostorov, je povedala. Imeti bi morali večji proizvodni prostor in večja skladišča.

Seveda sva kramljala tudi o tem, če je tekstilni obrat ali TOZD toliko akumulativen, da bi ustvarjal tudi sredstva za investiranje v nove večje objekte. Ugotovila sva, da je njihov ostanek dohodka gotovo premajhen za kaj takega. Prva misel ob tem je bila, da je situacija tekstilnega obrata brezizhodna, vendar je Nadja Gregorčič nakazala izhod v drugačnem povezovanju z industrijo kot jo prakticirajo sedaj oziroma v povezovanju po zakonu o združenem delu. Izhod je torej videti v tesnejšem in interesnem povezovanju z industrijo in ob dejstvu, da se bo moral obrat od tu izseliti v Črnuče, kjer bo zanj potrebno zgraditi nove in predvsem večje prostore. Interesno povezovanje vidi Nadja v takšnem proizvodno-programskem sporazumu, po katerem bi predelane tekstilne odpadke vračali isti ali dogovorjeni tekstilni ali drugi delovni organizaciji. Kako in kje bi tako začeli, še ni povsem jasno. Ta oreh, ki ga bo težko streti, čaka novega direktorja tekstilne TOZD, Stanislava Pesjaka. Nadja Gregorčič ga očitno težko pričakuje, saj se ji zdi, da brez njega capljajo na mestu, čeprav so začetni razgovori z nekaj tekstilnimi tovarnami.

O tem bi se lahko pogovarjala še in še, zato sem preskočil na vprašanje o največjih kupcih. Dobil sem presenetljiv odgovor, da gre največ njihovih proizvodov v izvoz. V izvoz gre presortirana volna, sintetika, trikotaža. Velik obseg njihovih proizvodnje pa predstavlja tudi čistilni material, čistilne krpe in čistilna bombaževina, ki jo v balah dobivajo iz TO Bohova, ki pa jo tu še dodelajo oziroma pakirajo za široko potrošnjo.

Gregorčičeva je zelo poudarila dobro povezanost obeh obratov TOZD RTO, torej obratov v Ljubljani in Bohovi.

Povezanost se odraža tudi v dobrem medskladiščnem poslovnem sodelovanju. V Ljubljani odkupujejo in delno presortirajo tudi blago, ki ga za svojo proizvodnjo oziroma nadaljnjo predelavo potrebujejo v Bohovi, od tam pa dobijo proizvode, ki jih lahko prodajo v Ljubljani, na primer čistilno bombaževino. Težave tega sodelovanja so le v tem, ker imajo v Bohovi premajhne proizvodne kapacitete in zato težko pošiljajo v Ljubljano dogovorjene količine čistilne bombaževine.

Poizvedoval sem tudi po letnih rezultatih obrata in zvedel naslednje: V letu 1977 so imeli 165 milijonov prometa. Predelali oziroma prodali so 1128 ton proizvodov.

Kristina ŽEKŠ – prodajalka

Razlika v ceni pa je bila 5 748 439,00 dinarjev. S tem prometom so letni plan presegle za približno 20%. Sledilo je vprašanje o planu za leto 1978. Tega so sestavljali na podlagi 9-mesečnih rezultatov v letu 1977. Ker pa se je promet v zadnjih treh mesecih nepričakovano vidno dvignil, je njihov plan za to leto premajhen in potreben popravka.

Veliko sva še govorila o problemih obrata, zato sem Gregorčičevo vprašal, kaj njej pomeni Dan žena. Dan žena, je ponovila, se zamislila in z malo grenkobe izjavila, da je to pravzaprav tak dan kot vsak drugi. Toda, je nadaljevala, če ta dan vzamemo zgodovinsko, ali kot dan, ki naj obeleži, kolikšna je emancipacija žensk, koliko smo že enakovredne v družbi, potem mi ta dan pomeni veliko. Veliko zato, ker v okviru tega dne lahko pride na dan, bolj kot sicer, česa vsega še nimamo, da bi bile enakopravne. Na primer samo to, da ni dovolj vrtev za otroke, nas postavlja v neenakopraven položaj pri želji po zaposlitvi.

Lotila sva se tudi našega glasila. Njena odločna ugotovitev je bila, da izhaja prereditko. Moralo bi več obveščati o dogajanjih v Dinosu. Dinos je tako razvejana, tako dislocirana delovna organizacija, da lahko le prek lastnega časopisa, ki bi pogosto izhajal, tako informira svoje

Marija HORVAT – sortirka

člane kot to predvidevata ustava in zakon o združenem delu.

Ob Dnevu žena, 8. marcu, pa je Nadja Gregorčič zaželela vsem Dinosovim tekstilkam in tekstilcem čim boljše uspehe in da bi čimprej prišli v nove in take prostore tako v Ljubljani kot v Mariboru, v katerih bi lahko povečali produktivnost in si s tem zagotovili večji kos kruha.

* *

MARIJA BARLE je referentka za osebne dohodke, le-te obračunava, poleg tega pa opravlja tudi administrativna dela. Pri nas je od oktobra 1976, prišla pa je po končani pedagoški gimnaziji. Takrat je pravzaprav hotela nadaljevati študij na akademiji, pa je spoznala, da je že v preveliko breme staršem. Šla je v službo k

Marija BARLE

nam. Doma je blizu Trebnjega na Dolenjskem, izhaja pa iz kmečke družine z osmimi otroki. Marija je bila peti otrok. Stanuje v Ljubljani. Pri Dinosu je dobila garsonjero.

Največkrat v takšnih pogovorih izvem za več ali manj normalno življenjsko pot, pri

Barletovi pa ni bilo tako, zato sem jo vprašal, kako je sedaj zadovoljna s tem, kar je. Ne preveč, mi je odgovorila. Hotela sem na akademijo. Moj cilj je bil postati pedagog. Zdaj mislim študirati naprej, vendar ne več pedagogiko, temveč socialo, seveda kot izredna študentka, ob delu.

Naslednje moje vprašanje je bilo, kako se počuti pri delu v kolektivu obrata. Povedala je, da se dobro počuti. K nam je prišla zelo mlada in malo razočarana, ker ni mogla študirati. Delavke v pisarni obrata so jo lepo sprejele. Ima jih rada in prepričana je, da imajo tudi one njo rade.

Marija Barle je v ljubljanskem tekstilnem obratu predsednica osnovne organizacije sindikata oziroma predsednica izvršnega odbora sindikata, nekako od 18. aprila 1977, ko so se zaradi reorganizacije Dinos

Ob sortirnem traku.

iz enovite delovne organizacije ustanovile TOZD in iz ene ljubljanske Dinosove sindikalne organizacije več osnovnih organizacij.

Marija pravi, da sindikalno delo ni težko, povezano pa je z marsikatero težavo. Zlasti je veliko sestankov. Nekatere sklicuje ona, druge konferenca sindikatov delovne organizacije, pa občinski sindikalni svet itd.

Ker je še razmeroma mlada in brez sindikalnih izkušenj, me je zanimalo, če ji je pri tem delu potrebna pomoč in kdo ji pomaga. Odgovorila je, da največ pomoči dobi pri kadrovski službi delovne skupnosti skupnih služb, pri tovarišu Plešcu, poleg tega pa se vsi trije predsedniki vseh treh ljubljanskih sindikalnih podružnic o vsem skupaj dogovarjajo in skupaj obiskujejo sestanke, na katere so vabljeni.

Izvedel sem tudi, da je imel njihov izvršni odbor v manj kot letu dni 17 sestankov. Toliko jih je bilo potrebnih zaradi reorganizacije Dinos in priprav za sprejemanje številnih samoupravnih sporazumov in pravilnikov. Konferenco podružnice so imeli v februarju letos. Razpravljali so tudi o članih njihovih dveh delegacij. V delegacijo zbora združenega dela so izbrali sedem delegatov, v delegacijo SIS pa trinajst delegatov. Določene težave so bile v tem, ker je bilo treba veliko prepričevanja, da so delavke sprejele funkcije članic delegacij.

To je bila težka naloga, je ponovila, saj nas je vseh skupaj komaj 31. Uspeli so in

pristanek so delavke podpisale. Delavke se niso upirale zaradi tega, ker bi to funkcijo podcenjevale, temveč zaradi objektivnih težav, ki bodo zanje nastopile takrat, ko ne bodo imele časa, da bi se redno udeleževale sej delegacij.

Z Barletovo sva se pogovarjala tudi o letnem delovnem programu njihovih sindikalne podružnice, ki so ga sprejeli na letnem občnem zboru. Program je nastal na podlagi sodelovanja vseh treh izvršnih odborov sindikalnih podružnic in na podlagi dogovorov na ravni delovne organizacije. Program zajema: priprave na

Detail iz pisarne obrata.

skupščinske volitve, na partijske kongrese, uresničevanje zakona o združenem delu in delovnih razmerjih, izobraževanje, ljudsko obrambo in samozaščito, izboljšanje delovnih razmer, na primer glede prehrane na delu, proslave za 1. maj in 29. november, obiskovanje kulturnih prireditev, dve strokovni ekskurziji, eno v Maribor, v naš obrat in v Mariborsko tekstilno tovarno, druga pa še ni dogovorjena.

Na vprašanje, kaj misli o Dnevu žena, mi je Barletova odgovorila: „Mislim, da je to praznični dan, vsaj zame.“

Kako pa naj bi po vašem mišljenju praznovali ta praznik, je bilo moje naslednje vprašanje.

„Tako že ne, da bi se morali vsi moški, ki imajo žene, napiti. Govori se, da se ženske napijejo, bližje resnici pa je dejstvo, da se ga na ta dan nalokajo moški in ko pridejo zvečer domov s kakšno rožico v roki, je to res brez vsakega pomena. Sicer pa mislim, da je lepo in prav, ker je dana možnost, da se lahko enkrat na leto ženi pokloni takšna pozornost kot je sicer niso vajene. Veliko in vsi govorimo o emancipaciji žensk v naši družbi, toda ta je še majhna. Pri delu da, tam smo že emancipirane, delamo že lahko to, kar moški, ne pa tudi na primer pri samoupravljanju. S praznovanjem našega praznika cilja ne bomo dosegli. Treba bo storiti kaj več.“ (Emancipirati se, pomeni osvoboditi se odvisnosti.)

Tudi pogovor z Marijo Barle je šel h koncu in ko sva se pogovarjala, kaj dela, ko ne dela, je povedala, da veliko bere. Je članica bežigradske knjižnice. Vsakih 14 dni, včasih pa tudi vsak teden, zahaja vanjo. Tri do štiri knjige vedno odnese s seboj. Pri mojih pogovorih z delavci redko naletim na človeka, ki toliko bere.

Razgovore
opravil in zapisal
Stane Koman

O SINDIKALNI KONFERENCI

Konferenca sindikata delovne organizacije DINOS LJUBLJANA je bila 21. februarja 1978 v Ljubljani. Udeležili so se je po eden ali več delegatov dvanajstih osnovnih sindikalnih organizacij Dinosa. Manjkali so le delegati iz mariborske poslovavnice. Na konferenco so bili povabljeni tudi člani ZK, zaposleni v Dinosu, ki niso bili izbrani za delegate konference. Od teh se je konference udeležilo še 13. Konferenci je prisostvovala tudi Zdenka Cafuta kot predstavnica mladinske organizacije Dinosa.

Osrednja točka konference je bila sodelovanje s SUROVINO Maribor, kot predvideva zakon o združenem delu. Udeležencem konference ni bila razumljiva naglica Surovine, ki daje prednost strokovnim vprašanjem sodelovanja, ne pa političnim. Konferenca je potrdila dosedanja stališča

Dinosa o vprašanih sodelovanja kot pravilna in imenovala komisijo, ki bo vodila s komisijo Surovine nadaljnje razgovore o sodelovanju.

Druga pomembna točka je bila obravnavanje dosedanje aktivnosti v pripravah na volitve v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Sprejet je bil načrt konkretnih nalog do 20. marca 1978.

Največ konkretnih sklepov je bilo sprejetih pri obravnavi izvajanja letnega plana v luči doseženih rezultatov v poldrugem mesecu tega leta in v primerjavi s srednjeročnim načrtom. Ocena uresničevanja in višine letnega plana ni zadovoljiva, zato so sklenili povečati tudi politično aktivnost za uresničevanje višjega plana. Vse enote morajo sprejeti stabilizacijski program, iz-

vajanje sprejetih sklepov pa bo ocenila sindikalna konferenca okrog 10. maja letos.

Na konferenci so razpravljali tudi o finančnih načrtih osnovnih sindikalnih organizacij za leto 1978, o večjem regresu za prehrano med delom in o praznovanju 8. marca.

S. K.

ZADNJA NOVICA

V torek, 14. marca 1978 je bilo na Krvavcu smučarsko tekmovanje v veleslalomu med delavci – smučarji iz naše delovne organizacije in Surovine iz Maribora. Dinos je imel 14 tekmovalcev, od tega 4 ženske, Surovina pa 13, od tega 2 ženski. Dinosovi tekmovalci so dosegli 2 prvi mesti, 3 druga mesta in 2 tretji mesti. Tekmovalci Surovine pa so dosegli 2 prvi mesti in 1 tretje mesto.

Tekmovalci so bili razdeljeni v 4 kategorije: moški do 35 let in nad 35 let ter ženske do 35 in nad 35 let.

Slike in reportažo o tem tekmovanju bomo objavili v naslednji številki našega Glasila.

NOVA STISKALNICA ZA SODE

Takoj po novoletnih praznikih je v skladišču ljubljanske poslovalnice začela obratovati nova stiskalnica za sode, domače proizvodnje z oznako S 32. Z njo sta upravljala Izet Botonič in Hasib Blažević.

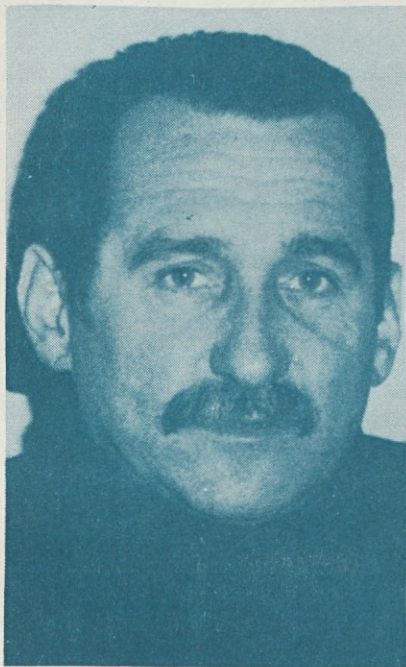
Obiskal sem poslovodjo poslovalnice Ljubljana Janeza Jamška, komercialista poslovalnice Jožeta Gostinčarja, oba upravljalca s stiskalnico in inž. Antona Goljo, vodjo tehnično-vzdrževalne službe naše delovne organizacije.

O stiskalnici so mi dali naslednje izjave oziroma odgovore:

JANEZ JAMŠEK:

Dobili ste novo stiskalnico, ki je nalašč prirejena za stiskanje sodov. Kako ste zadovoljni z njo?

Imam vtis, da se hoče nova stiskalnica prikazati kot nekaj edin-

Janez JAMŠEK

stvenega. Takšnih stiskalnic smo videli, ko smo bili prejšnje leto v Angliji, veliko in vseh velikosti. Videli smo na primer po tem principu izdelane tudi take, ki so namesto sodov stiskale karoserije avtomobilov. Videli smo stiskane

karoserije avtomobilov, naložene osem metrov visoko v dolžini okrog 100 m. Videli smo tudi stiskalnice, ki so sočasno stisnile dva soda, enega poleg drugega.

Ali pomeni nova stiskalnica za sode veliko ali majhno pridobitev za skladišče?

Veliko. Sodov, na primer v Heliosu in Teolu, je toliko, da stiskalnica S 32 predstavlja za naše skladišče pravo rešitev v pravem času.

Ali to ugotavljate šele sedaj, ko stiskalnico imate?

Nikakor. Problem s sodi je star, toda, ko smo v Angliji videli, kako jih stiskajo, smo vedeli, da je takšen način rešitev tudi za nas. Takoj smo jo naročili pri vodstvu našega podjetja in si pri tem mislili, kdo ve, kdaj jo bomo iz uvoza dobili. Kot vse kaže, pa je takšno stiskalnico naš tovariš Golja naročil pri RIKO.

Je princip delovanja te stiskalnice enostaven?

Da, zelo enostaven je. Motor in plošča, ki se spušča in stiska, kar je pod njo, potem pa se vrne.

Kakšen je „paket“?

Okrogel kot je okrogel sod, visok pa je 8 cm.

Ali poteka stiskanje soda hitro?

Malo prepočasno je. Odlično bi bilo, če bi se potem, ko je sod stisnjen, plošča hitreje vrnila navzgor. Sicer pa stisne približno vsako minuto en sod. Ne glede na to, se lahko pohvalimo, ker je ta stiskalnica domač proizvod.

Ali ste vedeli, da boste dobili stiskalnico domačega izvora?

Ko smo iz tehnične službe Dinosa zvedeli, da bomo dobili stiskalnico za sode, smo mislili, da bo uvožena oziroma da bomo uvoženo dobili na preizkušnjo. Dva dni pred novim letom pa smo že vedeli, da dobimo izdelek podjetja RIKO.

Čeprav ni iz uvoza, pravite, da je dobra?

Tako je. Pokazala je sicer nekaj konstrukcijskih napak, toda te so sproti odpravili. V začetku obratovanja je na primer iztekalo olje. Če bi bila le malo hitrejša pa bi bili 100 % zadovoljni z njo.

JOŽE GOSTINČAR:

Kdaj ste dobili stiskalnico za sode?

Četrtega januarja letos. Na njej delata dva delavca, da gre delo hitreje od rok. Zdaj, ko imamo sode nametane na kupu, jih mora eden izvelči iz

Jože GOSTINČAR

kupa, pa sta predvsem zato potrebna dva delavca. Stiskalnica je praktična tudi zato, ker je prenosna. Na vrhu ima dva držaja, s pomočjo katerih jo lahko viličar dvigne in prestavi na drugo mesto. Lahko se tudi transportira. Ko bomo vtisnili vse sode v skladišču, bomo odšli z njo tja, od koder jih vozimo. S tem bomo prihranili veliko voženj, kajti vozili bomo le pakete oziroma stisnjene sode.

Pred leti smo sode prodajali, zdaj pa jih stiskamo, kaj je temu vzrok?

Sodi kot sodi ne gredo več v denar, odkar izdelujejo vse več, predvsem plastičnih, pa tudi kartonskih sodov. Svoj čas so prazne in nepoškodovane pločevinaste sode kupovala podjetja, ki so proizvajala različne smole. Zdaj jih ne odkupujejo več in ob povečani proizvodnji so naenkrat postali problem.

Izet BOTONIĆ

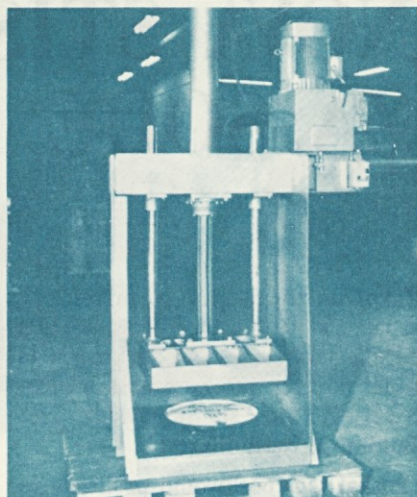
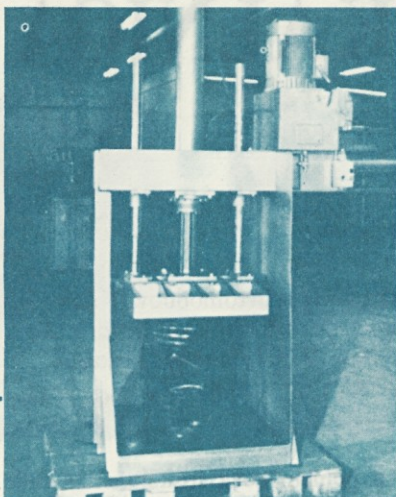
IZET BOTONIĆ je iz Ključa v Bosni, pri Dinosu je že peto leto. Pri novi stiskalnici dela s kolegom Hasibom Blaževićem. Na vprašanje, kdo od njiju je vodja, je Izet hudomušno izjavil, da je „isti vrag“, kar naj bi pomenilo, da ni nobeden posebej zadolžen za vodjo. Povedal je tudi, da je delo s stiskalnico zelo enostavno, da se jo upravlja samo z „gumbom in ročico“. Potem sem ga vprašal, če bi lahko pri stiskalnici delal samo eden. Tako je odgovoril: „Lako, samo jedan treba da sa gomile dobaci sude tamo.“

Izet je potrdil, da je stiskalnica dobra. Rekel je celo, da nima napak. Na vprašanje, če se mu zdi prepočasna, je odgovoril: „Tri suda, dva minuta.“ Potem sva še ugotovila, da je tako, če so sodi pripravljene in postavljeni k stiskalnici.

HASIB BLAŽEVIĆ je iz Sanice pri Ključu. Pri Dinosu je že trinajsto

Hasib BLAŽEVIĆ

leto. Opravljal je že vsa mogoča skladiščna dela. Prvi delovni dan letošnjega leta je skupaj s kolegom Izetom začel delati na novi stiskalnici. Na vprašanje, če je zadovoljen s stiskalnico, je odgovoril: „Sa ovom novom prešom sam zadovoljan što se tiče sudova. Kad bi došlo do drobiža, pa ne bi bila tako dobra.“

V nadaljevanju pogovora smo ugotovili, da je Hasib mislil, ko je omenil drobiž, na konzervne škatlje. Postavil sem mu tudi vprašanje, koliko sodov stisneta na minuto, pa je odgovoril, da tega še ni preizkušal. Na vprašanje, če je delo s to stiskalnico nevarno, je dejal: „Nevarno je ako bi došlo do eksplozije, a da do toga ne dodje, u zatvorene sudove pravimo luknje sa krampom i zrak ide van.“

INŽ. ANTON GOLJA

Obiskovalci londonskega specializiranega sejma za opremo podjetij, ki se ukvarjajo z odpadnimi surovinami, so bili posebno navdušeni nad stiskalnico sodov švedske firme Persönerer. V razgovorih s predstavnikom jugoslovanske firme Chromos Beograd nismo dosegli sporazuma o uvozu stiskalnice, zato smo se s podjetjem RIKO, Ribnica dogovorili, da sami konstruirajo stiskalnico. V štirinajstih dneh so bili načrti narejeni. Vso hidravlično opremo je mogoče kupiti v Jugoslaviji.

Konstruktor stiskalnice je tovariš Vesel, pomagal pa sem mu tudi jaz. Kooperant je „Obrada“, Rovinj. Izdelovalec prototipa je RIKO, Ribnica.

Stiskalnica je bila izdelana v 60 dneh. Cena je 134 000,00 din. Pri preiz-

Anton inž. GOLJA

kusnem delu ni pokazala bistvenih napak. Manjše napake se bodo odpravile pri redni proizvodnji takšnih stiskalnic.

Čeprav se je prototip dobro obnesel, ni zanj pravega navdušenja v drugih naših poslovalnicah. To je navada pri vseh novostih.

Tehnični podatki so naslednji:

- moč EM 15 KS
- moč potiska 35 ton
- čas stiskanja 165 sek./sod
- višina 2800 mm
- širina x višina 1545 x 1000
- teža 1250 kg
- višina paketa 80 mm

Ker pričakujemo, da bomo dosegli ugodnejše cene za pakete stisnjenih sodov, bo verjetno poraslo tudi zanimanje za takšno stiskalnico.

Glasilno DINOS izdaja OZD DINOS, Ljubljana, Parmova 33, v 560 izvodih. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Stane Mancini. Tehnični urednik Stane Koman. Tisk tiskarna DDU Univerzum, Ljubljana.